

Speech

Door	Arie de Vries (bestuursvoorzitter Lentl)
Gelegenheid	Oratie van Prof. Dr. Thomas Kampen (hoogleraar sociaal werk UvH)
Datum	Donderdag 17 oktober 2024
Locatie	De Leeuwenbergh, Utrecht

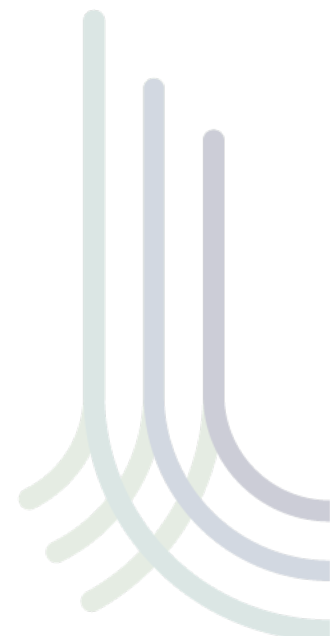
Geachte rector magnificus, hooggeleerde dames en heren, collega's, geachte aanwezigen,

Allereerst wil ik prof. dr. Thomas Kampen van harte feliciteren met zijn benoeming als hoogleraar Sociaal Werk aan de Universiteit voor Humanistiek. Zijn benoeming is niet alleen een persoonlijke mijlpaal voor prof. Kampen, maar ook een belangrijke stap vooruit voor het vakgebied sociaal werk. Hij is de eerste fulltime hoogleraar sociaal werk in Nederland, en dat is een felicitatie waard voor prof. Kampen en voor de gehele sector en het vak sociaal werk.

Een hoogleraar sociaal werk is goed nieuws voor de positionering, profilering en professionalisering van ons vak. Het vakgebied sociaal werk is van onschatbare waarde voor onze samenleving. Toch worstelen sociaal werkers vaak met de erkenning en waardering die het vak verdient. Prof. Kampen's nieuwe rol als hoogleraar biedt kansen om dit te veranderen. Door academisch onderzoek te doen naar sociaal werk en dit te verbinden met de dagelijkse praktijk, kan hij een belangrijke bijdrage leveren aan het versterken van de positie van het vak. Dat is van belang, omdat het sociaal werk een belangrijke rol kan spelen in allerhande maatschappelijke vraagstukken waar we vandaag de dag mee te maken hebben.

Precies 70 jaar geleden schreef Marie Kamphuis, de 'founding mother' van het Nederlandse sociaal werk, een pleidooi voor een academische component in de opleiding van sociaal werkers. Toen werd al gepleit voor zowel academisch onderzoek naar maatschappelijke vraagstukken als onderzoek naar de professie zelf. De cirkel is nu rond met de benoeming van de eerste reguliere hoogleraar sociaal werk en de voorgenomen start van een academische masteropleiding sociaal werk aan de Universiteit voor Humanistiek. Het is een historische stap, mede mogelijk gemaakt door onder andere het ministerie van VWS, Sociaal Werk Nederland, de beroepsvereniging voor sociaal werkers en de Marie Kamphuisstichting. Als voorzitter van de beroepsvereniging, bestuurslid van de Marie Kamphuisstichting, en bestuursvoorzitter van sociaalwerkorganisatie Lentl, ben ik trots op deze mijlpaal. Dat al deze partijen betrokken zijn bij de totstandkoming van de leerstoel sociaal werk laat zien hoe belangrijk de verbinding tussen beleid, wetenschap en praktijk is voor de verdere ontwikkeling van het sociaal werk.

In zijn oratie heeft prof. Kampen op overtuigende wijze laten zien hoe de professionalisering van het vak sociaal werk begrepen moet worden in de huidige maatschappelijke context. De drie bronnen van morele nood die hij uiteenzet – New

Public Management, het zelfredzaamheidsideaal en de decentralisaties – zijn voor ons allemaal herkenbare thema's. Ze plaatsen sociaal werkers in situaties van gespleten loyaliteit. Prof. Kampen beschrijft hoe sociaal werkers enerzijds trouw proberen te blijven aan hun cliënten en de kernwaarden van hun vak, terwijl ze anderzijds gebonden zijn aan beleidsdoelen die daar soms haaks op staan.

Zijn pleidooi voor “zeggenschap over een gedeelde ideologie” is krachtig en noodzakelijk. Zeggenschap is cruciaal om te voorkomen dat externe krachten de beroepsidealën van sociaal werk domineren. Dat vraagt om samenwerking!

Samenwerking tussen sociaalwerkorganisaties, onderzoekers, beleidsmakers, kennis- en onderwijsinstellingen en gemeenten is essentieel om daadwerkelijk dichtbij van betekenis te zijn voor de inwoners die wij bijstaan in deze verdeelde wereld met groeiende sociale ongelijkheid.

Wanneer we in co-creatie beleid ontwikkelen, moet dat niet alleen aansluiten op de praktijk, maar ook recht doen aan de professionele autonomie van sociaal werkers. Gespleten loyaliteit en morele nood zijn niet zomaar op te lossen. Ze zijn inherent aan ons werk en ze geven juist inzicht in waar het beleid knelt. Prof. Kampen heeft aangegeven dat het van belang is om morele nood te verminderen: en terecht, want het kan sociaal werkers machteloos doen voelen. Anderzijds denk ik dat morele nood ook een drijfveer en karakteristiek van ons werk is. Het is van oudsher onze verantwoordelijkheid om deze te agenderen.

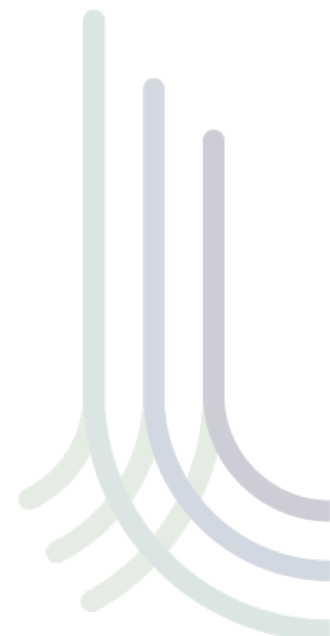
Morele nood is uiteindelijk niet de nood van de sociaal werker, maar veeleer een weerspiegeling van de morele nood van een samenleving die worstelt met onpersoonlijk beleid, een overschatting van zelfredzaamheid en een zorgsysteem dat steeds meer vastloopt. Onze samenleving lijdt hieronder.

Sociaal werkers bevinden zich in de haarvaten van die samenleving. Zij voelen waar het knelt. Dat is een last, maar ook een uitdaging om daar een stem aan te geven, vanuit de verantwoordelijkheid die sociaal werkers en sociaalwerkorganisaties hebben.

Het is belangrijk dat sociaal werkers in hun dagelijks handelen niet alleen kunnen terugvallen op hun eigen normatieve professionaliteit, maar ook op de organisaties waarvoor zij werken. Het zijn de organisaties die “onmogelijke situaties” bespreekbaar moeten maken en moeten oplossen met opdrachtgevers. Zo kunnen sociaal werkers ethisch en professioneel blijven handelen en blijft de last van de morele nood niet alleen op hun schouders rusten.

De onderzoeksagenda voor de leerstoel is veelbelovend. Deze is sterk geworteld in de noodzaak om de professionele autonomie van sociaal werkers te versterken en hen beter toe te rusten op de complexe morele dilemma's waarmee ze worden geconfronteerd. Dat kan sociaal werkers handelingsperspectief bieden en bijdragen aan samenwerking. De benoeming van prof. Kampen geeft ons de kans om een brug te slaan tussen de academische wereld en de dagelijkse praktijk van het sociaal werk. Mijn verwachtingen voor wat deze leerstoel in de komende jaren zal opleveren zijn dan ook hooggespannen.

De uitdagingen waar sociaal werkers in deze tijd voor staan, zijn groot. Prof. Kampen heeft met zijn onderzoek en in tal van publicaties al laten zien dat hij deze uitdagingen

helder kan analyseren en verwoorden. Zijn onafhankelijke en originele manier van denken over de professie sociaal werk zal zeker bijdragen aan een solide kennisbasis en de verdere ontwikkeling van ons vakgebied. En met de komst van de eerste academische master sociaal werk, in samenwerking met lectoraten aan hogescholen, zet hij erop in dat sociaal werk in Nederland kan uitgroeien tot de academische- én praktijkdiscipline die het volgens de internationale definitie behoort te zijn.

Dames en heren, met de benoeming van Thomas Kampen als hoogleraar sociaal werk zetten we een belangrijke stap richting een verdere academisering en professionalisering van het vak. Laten we deze kans benutten om het sociaal werk te versterken en de maatschappelijke positie van sociaal werkers te verbeteren.

Nogmaals mijn hartelijke felicitaties aan prof. Kampen. We kijken uit naar een inspirerende samenwerking en de waardevolle bijdragen die hij de komende jaren zal leveren, zowel in de wetenschap als in de praktijk. En stiekem hoop ik dat dit alles ook zal bijdragen aan een wettelijke erkenning van het sociaal werk!

Ik dank u allen voor uw aandacht, en Thomas: ik wens je ontzettend veel succes en plezier!

